C/2024/6769

26.11.2024

P9_TA(2024)0115

Rozšírená rámcová dohoda medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Čilskou republikou na strane druhej (uznesenie)

Uznesenie Európskeho parlamentu z 29. februára 2024 o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Rozšírenej rámcovej dohody medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Čilskou republikou na strane druhej v mene Európskej únie (COM(2023)0432 – C9-0467/2023 – 2023/0260R(NLE))

(C/2024/6769)

Európsky parlament,

— so zreteľom na návrh rozhodnutia Rady (COM(2023)0432),

— so zreteľom na návrh Rozšírenej rámcovej dohody medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Čilskou republikou na strane druhej,

— so zreteľom na Spoločné vyhlásenie o ustanoveniach o obchode a udržateľnom rozvoji obsiahnutých v Rozšírenej rámcovej dohode medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Čilskou republikou na strane druhej, ktoré je pripojené k Rozšírenej rámcovej dohode,

— so zreteľom na Dočasnú dohodu o obchode medzi Európskou úniou a Čilskou republikou,

— so zreteľom na Dohodu o pridružení medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a Čile na strane druhej ([1]), ktorá nadobudla platnosť 1. marca 2005 a ktorá sa nahradí rozšírenou rámcovou dohodou,

— so zreteľom na Dohodu o obchode s vínami a na Dohodu o obchode s alkoholickými nápojmi a aromatizovanými nápojmi, ktoré boli predtým pripojené k dohode o pridružení a budú začlenené do rozšírenej rámcovej dohody,

— so zreteľom na smernice na rokovania z 13. novembra 2017 určené na rokovania o modernizovanej dohode o pridružení s Čile, ktoré vydala Rada a ktoré boli uverejnené 22. januára 2018,

— so zreteľom na svoje odporúčanie z 13. júna 2018 Rade, Komisii a podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku k rokovaniam o modernizácii dohody o pridružení medzi EÚ a Čile ([2]),

— so zreteľom na svoje odporúčanie Rade, Komisii a Európskej službe pre vonkajšiu činnosť zo 14. septembra 2017 týkajúce sa rokovaní o modernizácii obchodného piliera dohody o pridružení medzi EÚ a Čile ([3]),

— so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 20. júna 2023 s názvom Európska stratégia hospodárskej bezpečnosti (JOIN(2023)2020),

— so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku zo 7. júna 2023 s názvom Nový program vzťahov medzi EÚ a krajinami Latinskej Ameriky a Karibiku (JOIN(2023)0017),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 22. júna 2022 s názvom Sila obchodných partnerstiev: spoločne za zelený a spravodlivý hospodársky rast (COM(2022)0409),

([1]) Ú. v. ES L 352, 30.12.2002, s. 3.
([2]) Ú. v. EÚ C 28, 27.1.2020, s. 121.
([3]) Ú. v. EÚ C 337, 20.9.2018, s. 113.

— so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 1. decembra 2021 s názvom Global Gateway (JOIN(2021)0030),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 18. februára 2021 s názvom Preskúmanie obchodnej politiky – otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika (COM(2021)0066),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2019 s názvom Európsky ekologický dohovor (COM(2019)0640),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. októbra 2022 o výsledku preskúmania pätnásťbodového akčného plánu pre obchod a udržateľný rozvoj, ktoré uskutočnila Komisia ([4]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 23. júna 2022 o budúcej medzinárodnej investičnej politike EÚ ([5]),

— so zreteľom na posúdenie vplyvu z 24. mája 2017 pripojené k spoločnému odporúčaniu na rozhodnutie Rady, ktorým sa Európska komisia a vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku poverujú začať rokovania a rokovať o modernizovanej dohode o pridružení s Čile (SWD(2017)0173),

— so zreteľom na posúdenie vplyvu na udržateľnosť zo 7. mája 2019 na podporu rokovaní o modernizácii obchodnej časti dohody o pridružení s Čile,

— so zreteľom na vyhlásenie zo samitu EÚ – Spoločenstvo štátov Latinskej Ameriky a Karibiku (CELAC) 2023, ktorý sa konal 17. – 18. júla 2023 v Bruseli,

— so zreteľom na vyhlásenie predsedníčky Komisie Ursuly von der Leyenovej a čilského prezidenta Gabriela Borica zo 14. júna 2023,

— so zreteľom na rezolúciu Valného zhromaždenia OSN ES-11/1 z 2. marca 2022 s názvom Agresia voči Ukrajine,

— so zreteľom na Dohovor OSN o biologickej diverzite a jeho globálny rámec pre biodiverzitu z roku 2022 z Kchun-mingu a Montrealu,

— so zreteľom na Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (UNFCCC) a na Parížsku dohodu, ktorá bola prijatá 12. decembra 2015 na 21. konferencii zmluvných strán UNFCCC,

— so zreteľom na Deklaráciu OSN o právach pôvodného obyvateľstva,

— so zreteľom na dohovory Medzinárodnej organizácie práce (MOP), najmä na Dohovor MOP č. 169 o domorodom a kmeňovom obyvateľstve,

— so zreteľom na závery návštev dvoch ad hoc delegácií Výboru pre zahraničné veci 19. a 20. júna 2023 a Výboru pre medzinárodný obchod 23. – 25. mája 2022 v Čile,

— so zreteľom na memorandum o porozumení medzi Európskou úniou a Čilskou republikou o strategickom partnerstve v oblasti udržateľných hodnotových reťazcov surovín podpísané 18. júla 2023 v Bruseli,

— so zreteľom na spoločné vyhlásenie ministrov vnútra členských štátov Európskej únie a ministrov zodpovedných za otázky bezpečnosti členských štátov Výboru pre vnútornú bezpečnosť Latinskej Ameriky (spoločné vyhlásenie EÚ – CLASI) z 28. septembra 2023,

— so zreteľom na národnú stratégiu pre lítium, ktorú predstavila čilská vláda 20. apríla 2023,

— so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej hlavu V o vonkajšej činnosti Únie,

([4]) Ú. v. EÚ C 132, 14.4.2023, s. 99.
([5]) Ú. v. EÚ C 32, 27.1.2023, s. 96.

— so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), a najmä na jej články 91 a 100 ods. 2 a články 207 a 212 v spojení s článkom 218,

— so zreteľom na článok 105 ods. 5 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na stanovisko Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,

— so zreteľom na dočasnú správu Výboru pre zahraničné veci a Výboru pre medzinárodný obchod (A9-0017/2024),

A. keďže súčasná medzinárodná nestabilita zdôrazňuje, že je potrebné, aby EÚ oživila svoje partnerstvá s demokratickými a podobne zmýšľajúcimi krajinami, ktoré zdieľajú jej hodnoty, s cieľom posilniť svoju otvorenú strategickú autonómiu, diverzifikovať svoje dodávateľské reťazce, zabezpečiť prístup ku kritickým surovinám a spolupracovať na všetkých multilaterálnych fórach v záujme ochrany medzinárodného poriadku založeného na pravidlách a na mieri, právnom štáte a udržateľnom rozvoji;

B. keďže Čile a EÚ sú blízkymi partnermi pri riešení regionálnych a globálnych výziev a zjednocujú ich spoločné univerzálne hodnoty, ako sú demokracia a ľudské práva, a úzke kultúrne, ľudské, hospodárske a politické väzby; keďže Čile je veľmi dôležitým a spoľahlivým partnerom EÚ;

C. keďže modernizovaná Rozšírená rámcová dohoda medzi EÚ a Čile (ďalej len „dohoda“) presadzuje spoločné hodnoty a zásady, má potenciál výrazne posilniť spoluprácu medzi Čile a EÚ, rozšíriť ju na nové oblasti a ponúknuť vzájomnú podporu pri riešení nových globálnych výziev;

D. keďže v rámci stratégie EÚ Global Gateway sa realizujú dva významné projekty s Čile: iniciatíva Tímu Európa na rozvoj čistého vodíka v Čile s počiatočným rozpočtom 225 miliónov EUR a iniciatíva na rozvoj hodnotových reťazcov kritických surovín pre lítium a meď;

E. keďže 28. septembra 2023 sa v Bruseli konalo ministerské stretnutie medzi EÚ a Výborom Latinskej Ameriky pre vnútornú bezpečnosť (CLASI) – ktorého členom je aj Čile – a vyvrcholilo prijatím spoločného vyhlásenia o potrebe zintenzívniť spoluprácu v oblasti bezpečnosti a boja proti obchodovaniu s drogami;

F. keďže EÚ je tretím najdôležitejším obchodným partnerom Čile a jeho najväčším zdrojom priamych zahraničných investícií; keďže dohoda o pridružení medzi EÚ a Čile, ktorá je v platnosti od roku 2003, výrazne rozšírila dvojstranný obchod a teraz sa musí zmodernizovať, aby bola v súlade s medzinárodnými normami; keďže EÚ a Čile sa spoločne zaviazali podporovať otvorený, udržateľný, multilaterálny obchodný systém založený na pravidlách a hodnotách, ktorého jadrom je Svetová obchodná organizácia (WTO);

G. keďže Čile je jedným z najotvorenejších hospodárstiev na svete a vo veľkej miere závisí od medzinárodného obchodu; keďže Čile má jedno z najprosperujúcejších hospodárstiev Latinskej Ameriky, pričom sociálno-ekonomická nerovnosť je naďalej vysoká;

H. keďže v najnovších správach OSN sa uvádza ([6]), že podiel Latinskej Ameriky a Karibiku na celosvetovom vývoze výrobkov za posledných 20 rokov nepresiahol 5 %, z čoho vyplýva, že región má pretrvávajúci a rastúci obchodný deficit vo vývoze výrobkov;

I. keďže Čile má jedny z najlepších prírodných podmienok na svete na výrobu čistého vodíka; keďže čilská vláda prijala ambicióznu stratégiu pre čistý vodík, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa Čile stalo jedným z najväčších svetových výrobcov čistého vodíka;

J. keďže lítium je strategickou surovinou; keďže Čile je druhým najväčším svetovým producentom lítia a má najväčšie zásoby lítia na svete; keďže Čile je už zďaleka najväčším dodávateľom lítia do EÚ; keďže Čile je tiež najväčším svetovým producentom medi; keďže čilská vláda prijala ambicióznu stratégiu pre lítium zameranú na zvýšenie produkcie lítia v Čile; keďže je v záujme Čile aj EÚ posilniť schopnosť Čile vybudovať si vlastné domáce priemyselné kapacity v tomto odvetví, najmä vytváraním pridanej hodnoty prostredníctvom domáceho spracovania a transformácie surovín;

K. keďže poľnohospodárstvo a baníctvo sú kľúčovými odvetviami pre čilské hospodárstvo; keďže v posúdení vplyvu na udržateľnosť sa poukázalo na to, že ťažba lítia v Čile sa sústreďuje do regiónov s nedostatkom vody, oblastí, ktoré sú väčšinou obývané vidieckymi komunitami a komunitami pôvodného obyvateľstva; keďže nekontrolovaný a neudržateľný nárast ťažby a poľnohospodárskej výroby by mohol mať negatívny vplyv; keďže tieto riziká sa musia starostlivo riešiť a dôkladne monitorovať;

([6]) https://www.cepal.org/en/pressreleases/goods-exports-latin-america-and-caribbean-increase-20-2022-growth-down-previous-year; http://repositorio.cepal.org/handle/11362/48651.

L. keďže obchodné a investičné politiky by mali prispieť k zvýšeniu sociálnych a environmentálnych noriem a noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a zabezpečiť úplné dodržiavanie základných práv vrátane práv miestnych komunít a práv pôvodného obyvateľstva, práva na primeranú výživu a vodu a práv roľníkov a iných ľudí pracujúcich vo vidieckych oblastiach; keďže prístup EÚ k obchodu a udržateľnému rozvoju má za cieľ prispieť k účinnému uplatňovaniu základných pracovných práv MOP a Parížskej dohody;

M. keďže EÚ zreformovala ustanovenia o ochrane investícií, nahradila mechanizmus urovnávania sporov medzi investorom a štátom systémom investičných súdov a začala mnohostranné rokovania o investičnom súde, čo sú významné kroky správnym smerom k modernizovanej a udržateľnej investičnej politike; keďže systém investičných súdov nahradí staré dvojstranné zmluvy o ochrane investícií, ktoré Čile uzavrelo so 16 členskými štátmi EÚ;

N. keďže Rada zverejnila celý súbor smerníc na rokovania o dohode, čo urobila prvýkrát v prípade takejto dohody týkajúcej sa politických a obchodných záležitostí, a tým reagovala na výzvy na väčšiu transparentnosť a lepšiu komunikáciu o obsahu a cieľoch rokovaní;

Medziregionálna spolupráca

1. zdôrazňuje geopolitický význam silných medziregionálnych vzťahov medzi EÚ a krajinami Latinskej Ameriky a Karibiku a politický význam pevných dvojstranných vzťahov medzi EÚ a Čile založených okrem iného na modernizácii dohody o pridružení; podčiarkuje geopolitickú hodnotu dohody vzhľadom na prítomnosť ďalších aktérov, ako je Čína;

2. víta samit EÚ – CELAC v júli 2023 a záväzok ďalej prehlbovať toto strategické partnerstvo založené na spoločných hodnotách a zásadách, ako aj na historických, jazykových, kultúrnych a sociálnych väzbách; zdôrazňuje význam pravidelného medziregionálneho dialógu a oceňuje konštruktívnu úlohu Čile v tomto medziregionálnom dialógu, ako aj na multilaterálnej úrovni;

3. zdôrazňuje, že stratégia EÚ pre Latinskú Ameriku a Karibik sa musí urýchlene vykonávať na základe spoločných priorít; zdôrazňuje význam spojenia síl s krajinami CELAC-u s cieľom presadzovať a zaručovať mier a bezpečnosť, demokraciu, právny štát, ľudské práva a rozvoj, ako aj riešiť globálne výzvy, ako je zmena klímy, kríza biodiverzity, migrácia, rodovo motivované násilie a korupcia;

4. víta oznámenie finančného balíka vo výške 45 miliárd EUR na podporu spravodlivej zelenej transformácie, inkluzívnej digitálnej transformácie, ľudského rozvoja a odolnosti v oblasti zdravia v Latinskej Amerike a Karibiku, a najmä skutočnosť, že projekt rozvoja fondu pre čistý vodík v Čile dosiahol významný pokrok; vyzýva na urýchlené vykonávanie investičného programu EÚ Global Gateway v Latinskej Amerike a Karibiku na základe prístupu Tímu Európa;

5. konštatuje, že podpora partnerov v Latinskej Amerike a Karibiku bola a stále je veľmi cenná, pokiaľ ide o hlasovanie vo Valnom zhromaždení OSN v súvislosti s neodôvodnenou, nevyprovokovanou a nezákonnou útočnou vojnou Ruska na Ukrajine; víta skutočnosť, že Čile hlasovalo za rezolúcie Valného zhromaždenia OSN odsudzujúce ruskú agresiu proti Ukrajine; oceňuje humanitárnu pomoc, ktorú Čile poskytlo Ukrajine, ako aj pripravenosť čilských špecialistov zúčastniť sa na odmínovaní území Ukrajiny; nabáda Čile, aby sa pripojilo k reštriktívnym opatreniam, ktoré prijali západné krajiny voči Rusku;

Politický dialóg a odvetvová spolupráca

6. zdôrazňuje, že Čile je kľúčovým partnerom EÚ v Latinskej Amerike a Karibiku a zdieľa s EÚ demokratické hodnoty a mnohé spoločné záujmy;

7. konštatuje, že dohoda o pridružení medzi EÚ a Čile z roku 2002 je úspešným príkladom, pretože poskytuje jasný právny rámec pre pravidelné dialógy a umožňuje diskusiu o mnohých oblastiach spoločného záujmu;

8. s uspokojením konštatuje, že dohoda odráža mnohé odporúčania Európskeho parlamentu vydané pred rokovaním o dohode;

9. víta skutočnosť, že parlamentná diplomacia sa uznáva ako pilier politického dialógu s Čile; oceňuje kľúčovú úlohu Čile v Andskom parlamente, ako aj v Euro-latinskoamerickom parlamentnom zhromaždení;

10. v súvislosti s dohodou zdôrazňuje význam boja proti všetkým druhom porušovania ľudských práv a účinného odstránenia akejkoľvek diskriminácie okrem iného voči pôvodnému obyvateľstvu, migrujúcim pracovníkom, osobám so zdravotným postihnutím, LGBTI osobám a akýmkoľvek iným zraniteľným osobám; víta skutočnosť, že dohoda obsahuje prísne ustanovenia o demokratických zásadách, ľudských právach a právnom štáte; zdôrazňuje význam vykonateľnosti záväzkov v oblasti ľudských práv;

11. opätovne zdôrazňuje význam ochrany práv pôvodného obyvateľstva v súlade s medzinárodnými dohodami, ako je Deklarácia OSN o právach pôvodného obyvateľstva a dohovor MOP č. 169, vrátane rešpektovania slobodného, predchádzajúceho a informovaného súhlasu miestnych komunít a pôvodného obyvateľstva;

12. poukazuje na význam dodržiavania a presadzovania sociálnych a environmentálnych noriem; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že úloha – okrem iného – obhajcov ľudských práv a oznamovateľov je kľúčová a treba ju chrániť;

13. vyzdvihuje skutočnosť, že dohoda má potenciál výrazne posilniť spoluprácu medzi Čile a EÚ a rozšíriť ju do nových oblastí od počítačovej kriminality, boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu až po spoluprácu v polárnych otázkach;

14. víta skutočnosť, že v dohode sa stanovuje posilnená politická spolupráca v oblasti zahraničných a bezpečnostných záležitostí v kontexte geopolitických výziev, najmä pokiaľ ide o boj proti šíreniu zbraní hromadného ničenia;

15. zdôrazňuje, že spolupráca s medzinárodnými partnermi je kľúčovým pilierom programu EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany; víta začatie dvojstranného dialógu o bezpečnosti a obrane medzi EÚ a Čile; vyzýva na prehĺbenie spolupráce s Čile v oblasti obrany a bezpečnosti, a to aj v rámci Strategického kompasu; oceňuje skutočnosť, že Čile sa od roku 2004 zúčastňuje na vojenskej operácii krízového manažmentu v Bosne a Hercegovine (operácia Althea);

16. poukazuje na to, že zmluvné strany sa dohodli na spolupráci a výmene názorov v oblasti legálnej a neregulárnej migrácie; domnieva sa, že výmena najlepších postupov je veľmi užitočným nástrojom; konštatuje, že Čile je významnou destináciou migrantov z iných krajín Latinskej Ameriky, najmä z Venezuely; uznáva úsilie čilskej vlády o úspešnú integráciu migrujúcich obyvateľov; uznáva dôležitú úlohu Čile ako dočasného predsedu procesu z Quita pri koordinácii regionálnej reakcie na venezuelskú migračnú krízu;

17. vyjadruje znepokojenie nad nárastom organizovanej trestnej činnosti a obchodovania s drogami v Latinskej Amerike a Karibiku, čoraz významnejším obchodovaním s drogami v Čile, ako aj bezprecedentným množstvom nelegálnych drog, ktoré sa do EÚ pašujú z tohto regiónu; žiada výrazné posilnenie medziregionálnej spolupráce v boji proti týmto hrozbám; považuje za dôležité, aby dohoda obsahovala ustanovenia o spolupráci v oblasti boja proti organizovanej trestnej činnosti a obchodovaniu s drogami s cieľom zabezpečiť integrovaný a účinný prístup založený na dôkazoch;

18. zdôrazňuje, že EÚ aj Čile sa zaviazali dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050; víta záväzok posilniť spoluprácu v boji proti klimatickej kríze podľa UNFCCC a účinne vykonávať Parížsku dohodu o zmene klímy, ako aj ochranu životného prostredia a udržateľné riadenie prírodných zdrojov, a to aj v rámci Dohovoru OSN o biologickej diverzite; zdôrazňuje, že tento záväzok sa musí odzrkadliť v konkrétnych opatreniach v rámci vykonávania dohody;

19. uznáva význam spolupráce v oblasti civilnej satelitnej navigácie, pozorovania Zeme a iných vesmírnych činností; podporuje prácu regionálneho informačného centra Galileo v Čile, ktoré monitoruje miestne a regionálne iniciatívy v oblasti satelitnej navigácie, identifikuje potenciálne trhy a zainteresované strany a poskytuje podporu používateľom pri vývoji nových aplikácií prostredníctvom spolupráce medzi latinskoamerickým a európskym priemyslom; víta nedávne oznámenie o zavedení regionálnej stratégie programu Copernicus v Latinskej Amerike a Karibiku vrátane regionálneho dátového centra programu Copernicus v Čile;

20. oceňuje potenciál ďalšieho prehlbovania spolupráce v oblastiach vedeckého výskumu, technologického rozvoja a inovácií, mládeže a kultúry;

21. uznáva záväzok dodržiavať dohovory MOP a vymieňať si informácie o metódach merania chudoby s cieľom podporovať politiky založené na dôkazoch; nabáda na výmenu najlepších postupov vzhľadom na vysokú úroveň príjmovej nerovnosti Čile;

22. víta veľmi potrebný spoločný záväzok dosiahnuť Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie Spojených národov a jej ciele udržateľného rozvoja, pretože sú kľúčové pri riešení súčasných výziev, pričom sa na nikoho nezabúda;

Obchodný a investičný pilier

23. víta dohodu ako dôležitý signál na podporu otvoreného a spravodlivého obchodu založeného na pravidlách a hodnotách v čase rastúcej hospodárskej fragmentácie a protekcionizmu; domnieva sa, že dohoda bude vzájomne prospešná a prispeje k posilneniu dlhodobého hospodárskeho rozvoja, vytvárania pracovných miest, diverzifikácie a výrobných procesov s pridanou hodnotou;

24. oceňuje ambicióznu a komplexnú povahu obchodného a investičného piliera dohody, ktorý plní priority stanovené v odporúčaní Európskeho parlamentu zo 14. septembra 2017 ([7]); konštatuje, že 99 % colných položiek bude podľa dohody plne liberalizovaných a viac ako 95 % obchodu medzi EÚ a Čile bude oslobodených od cla; víta skutočnosť, že dohoda bola modernizovaná na základe Dohody WTO o uľahčení obchodu; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je nevyhnutné vyhnúť sa zbytočnému administratívnemu zaťaženiu a zjednodušiť vývozné postupy počas vykonávania dohody;

25. víta skutočnosť, že kapitola o obchode a udržateľnom rozvoji obsahuje ambiciózne a pevné záväzky týkajúce sa environmentálnych a pracovných noriem; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že dohoda zatiaľ plne neodráža nový prístup EÚ k obchodu a udržateľnému rozvoju;

26. konštatuje, že EÚ a Čile sa vo svojom spoločnom vyhlásení o obchode a udržateľnom rozvoji pripojenom k dohode zaväzujú preskúmať ustanovenia dohody o obchode a udržateľnom rozvoji po nadobudnutí platnosti dočasnej dohody o obchode; podčiarkuje význam ambiciózneho preskúmania s cieľom uviesť dohody do súladu s cieľmi Európskej zelenej dohody a návrhmi EÚ na reformu obchodu a udržateľného rozvoja, ktoré boli predstavené v oznámení Komisie z roku 2022 s názvom Sila obchodných partnerstiev: spoločne za zelený a spravodlivý hospodársky rast, pričom by sa doplnili ustanovenia na posilnenie mechanizmu presadzovania kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji vrátane možnosti uplatniť fázu súladu a obchodné sankcie ako krajné riešenie v prípadoch nedodržania Parížskej dohody alebo základných zásad a práv MOP pri práci;

27. očakáva, že preskúmanie sa vykoná v rámci harmonogramu stanoveného v spoločnom vyhlásení a po zmysluplných konzultáciách so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami; vyzýva Komisiu, aby počas celého procesu preskúmania úzko zapájala Európsky parlament v súlade so svojimi povinnosťami podľa článku 218 ods. 10 ZFEÚ a aby v čo najväčšej miere zohľadnila prípadné pripomienky Európskeho parlamentu;

28. konštatuje, že v spoločnom vyhlásení sa obe strany zaväzujú zvážiť možnosť zahrnúť Parížsku dohodu o zmene klímy ako základný prvok dohody v kontexte revízie ustanovení o obchode a udržateľnom rozvoji;

29. zdôrazňuje, že plán vykonávania s konkrétnymi cieľmi a míľnikmi na ich realizáciu, vypracovaný so zapojením občianskej spoločnosti, by bol užitočným nástrojom na riešenie výziev v oblasti obchodu a udržateľného rozvoja;

30. víta záväzok zmluvných strán podporovať rozvoj medzinárodného obchodu spôsobom, ktorý prispieva k dôstojnej práci pre všetkých, najmä pre ženy, mladých ľudí a osoby so zdravotným postihnutím, v súlade s príslušnými záväzkami zmluvných strán podľa MOP;

([7]) Odporúčanie Európskeho parlamentu zo 14. septembra 2017 Rade, Komisii a Európskej službe pre vonkajšiu činnosť týkajúce sa rokovaní o modernizácii obchodného piliera dohody o pridružení medzi EÚ a Čile (Ú. v. EÚ C 337, 20.9.2018, s. 113).

31. víta uznanie vedomostí a postupov pôvodného obyvateľstva v rámci kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že dohovor MOP č. 169 a zásada slobodného, predchádzajúceho a informovaného súhlasu OSN zakotvená v Deklarácii OSN o právach pôvodného obyvateľstva, ktoré podporujú práva pôvodného obyvateľstva v obchodných vzťahoch, sa výslovne neuvádzajú;

32. víta začlenenie samostatnej osobitnej kapitoly o obchode a rodovej rovnosti, prvej kapitoly svojho druhu, do obchodnej dohody EÚ, v ktorej sa uznáva význam začlenenia rodového hľadiska do podpory inkluzívneho hospodárskeho rastu a kľúčová úloha, ktorú môžu v tejto súvislosti zohrávať rodovo responzívne politiky; dôrazne podporuje začlenenie viacerých pevných záväzkov na odstránenie prekážok a diskriminácie žien, podporovanie rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien a zabezpečenie toho, aby medzinárodný obchod bol prínosom pre všetkých; dôrazne podporuje záväzok uplatňovať rodové hľadiská vo všetkých politikách a nástrojoch a spoločný záväzok účinne vykonávať povinnosti vyplývajúce z Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, ako aj plniť cieľ udržateľného rozvoja č. 5 týkajúci sa rodovej rovnosti; očakáva, že Komisia bude stavať na tomto precedense vo všetkých budúcich obchodných rokovaniach;

33. berie na vedomie odstránenie ciel na vývoz z EÚ, vďaka čomu je 99,9 % vývozu oslobodeného od cla, čo by mohlo byť priaznivé pre výrobcov vysokokvalitných agropotravinárskych výrobkov z Únie; víta skutočnosť, že colné kvóty pre hovädzie a ovčie mäso, ktoré sú citlivými výrobkami, už nezahŕňajú automatické ročné zvyšovanie, pretože sa nahrádzajú pevnou sumou, ktorá zabezpečí stabilnejší prístup na trh pre čilské mäsové výrobky v budúcnosti; vyzýva Komisiu, aby aktualizovala svoje posúdenie kumulatívneho vplyvu všetkých obchodných dohôd na odvetvie poľnohospodárstva EÚ a najmä aby vyhodnotila poľnohospodárske zložky dohody spolu s koncesiami v rámci iných existujúcich a plánovaných obchodných dohôd s cieľom zabrániť ich nadmernému hromadeniu;

34. uznáva úsilie vynakladané na ochranu citlivých poľnohospodárskych výrobkov EÚ, ako sú mäso (hovädzie, hydinové, bravčové a ovčie), niektoré druhy ovocia a zeleniny (napr. cesnak, jablková šťava, hroznová šťava atď.) a olivový olej, a to zavedením obmedzeného a kontrolovaného prístupu k vysoko citlivým výrobkom prostredníctvom použitia colných kvót a vylúčenia cukru a banánov z akejkoľvek liberalizácie obchodu s cieľom chrániť produkciu EÚ;

35. uznáva, že dohoda chráni ďalších 216 poľnohospodárskych zemepisných označení EÚ a 18 čilských zemepisných označení, a to popri existujúcich dohodách o vínach a liehovinách, ktoré chránia 1745 zemepisných označení EÚ pre vína a 257 zemepisných označení EÚ pre liehoviny a aromatizované vína; zdôrazňuje, že rozšírenie zemepisných označení, na ktorom sa dohodli EÚ a Čile, je dôležitým krokom vpred v ochrane zemepisných označení EÚ na celosvetovej úrovni; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila účinné presadzovanie pravidiel ochrany zemepisných označení výrobkov EÚ v Čile a aby zvážila rozšírenie zoznamu výrobkov s chráneným zemepisným označením;

36. víta začlenenie osobitnej kapitoly o udržateľných potravinových systémoch, ktorá podporuje dvojstrannú a medzinárodnú spoluprácu v oblasti udržateľných potravinových systémov, vrátane ustanovení o dobrých životných podmienkach zvierat, boji proti plytvaniu potravinami, postupnom ukončení používania antimikrobiálnych látok, udržateľnosti potravinového reťazca a pesticídoch; berie na vedomie najmä vzájomné záväzky pokračovať v postupnom ukončení používania antibiotík ako rastových stimulátorov, ktoré platia v Čile od roku 2018; naliehavo vyzýva Komisiu, aby v plnej miere využila ustanovenia o spolupráci obsiahnuté v tejto kapitole a uľahčila výmenu informácií o inovatívnych poľnohospodárskych postupoch, tak aby jej ambície nezaostávali za úsilím EÚ v oblasti udržateľnosti vyvíjaným v rámci právnych predpisov týkajúcich sa zmierňovania zmeny klímy, biodiverzity a ochrany životného prostredia; zdôrazňuje, že táto spolupráca by sa mala usilovať aj o dosiahnutie cieľov globálneho rámca pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu, ktorý bol prijatý v rámci Dohovoru OSN o biologickej diverzite a v ktorom sa medzi globálnymi cieľmi do roku 2030 stanovuje cieľ „znížiť celkové riziko vyplývajúce z pesticídov a vysoko nebezpečných chemikálií aspoň o polovicu“;

37. domnieva sa, že obchodná politika EÚ by mala prispieť k dosiahnutiu a spoločnému uplatňovaniu najvyšších noriem v oblasti bezpečnosti potravín, sociálnych a environmentálnych noriem a noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a ľudských práv; vyzýva podvýbor EÚ – Čile pre udržateľné potravinové systémy, aby vypracoval ambiciózny plán spolupráce na dosiahnutie tohto cieľa;

38. víta skutočnosť, že dohoda zahŕňa mechanizmus jednotného subjektu, pretože zabraňuje tomu, aby každý členský štát musel podpísať protokol o vývoze agropotravinových výrobkov do Čile, čím sa posilňuje celkový potenciál dohody a znižuje zbytočná záťaž a náklady; žiada, aby sa toto opatrenie zahrnulo do budúcich obchodných dohôd;

39. nabáda EÚ a Čile, aby zvážili dvojstrannú alebo mnohostrannú spoluprácu pri rozvoji udržateľných a environmentálne zodpovedných výrobných postupov a výmene najlepších postupov v oblasti výskumu, inovácií a technologického vývoja; víta zámer oboch strán vymieňať si odborné znalosti o vývoji a uplatňovaní noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat;

40. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili rovnaké podmienky pre všetky produkty poľnohospodárstva, rybolovu a akvakultúry uvádzané na trh v Únii, a to bez ohľadu na ich pôvod, vrátane produktov pochádzajúcich z Čile; zdôrazňuje význam zlepšenia politickej súdržnosti iniciatív Únie s osobitným zreteľom na obchod, udržateľný rozvoj, ochranu životného prostredia, priemyselnú politiku, rybárstvo a poľnohospodárstvo;

41. víta skutočnosť, že dohoda obsahuje súbor opatrení pre EÚ aj Čile na podporu úsilia zameraného na boj proti nezákonným, nenahláseným a neregulovaným (ďalej len „NNN“) rybolovným praktikám a na pomoc pri odrádzaní od obchodu s produktmi z druhov lovených týmito praktikami; ďalej víta skutočnosť, že EÚ aj Čile sa nedávno pripojili k záväzku Aliancie pre NNN rybolov, ktorej cieľom je stimulovať ambície a opatrenia v boji proti NNN rybolovu;

42. víta skutočnosť, že najvzdialenejšie regióny boli zohľadnené v dvojstranných ochranných opatreniach dohody;

43. očakáva, že ustanovenia o liberalizácii a ochrane investícií ďalej posilnia udržateľné investície v oboch smeroch tým, že zaručia, aby sa investorom z oboch strán poskytlo spravodlivé a nediskriminačné zaobchádzanie; zdôrazňuje, že investície si vyžadujú právnu istotu, dôveru a predvídateľnosť; zdôrazňuje, že ustanovenia o ochrane investícií sú v súlade s reformovaným prístupom EÚ k ochrane investícií, ktorého cieľom by malo byť zabezpečenie náležitej rovnováhy medzi ochranou investícií a právom vlád na reguláciu vo verejnom záujme; pripomína, že spoločné výkladové vyhlásenie potvrdzuje porozumenie zmluvných strán, že ustanovenia o ochrane investícií sa majú vykladať a uplatňovať pri náležitom zohľadnení ich záväzkov podľa Parížskej dohody, a objasňuje, že investori by mali očakávať, že EÚ a Čile prijmú opatrenia na boj proti zmene klímy; konštatuje, že postupy urovnávania sporov zavedené dohodou sa riadia systémom investičných súdov EÚ, so stálym, nezávislým a nestranným súdom a odvolacím súdom; zdôrazňuje potrebu vykonávať a ďalej zlepšovať ustanovenia o ochrane investícií v súlade s odporúčaniami Európskeho parlamentu uvedenými v jeho uznesení z 23. júna 2022 o budúcnosti medzinárodnej investičnej politiky EÚ;

44. vyjadruje presvedčenie, že nové záväzky v oblasti prístupu na trh týkajúce sa obchodu so službami otvoria nové obchodné príležitosti pre spoločnosti z EÚ a Čile vrátane malých a stredných podnikov (ďalej „MSP“); konštatuje, že dohoda obsahuje najmodernejšiu kapitolu o digitálnom obchode, ktorá uľahčí elektronický obchod a ochráni zákazníkov online;

45. zdôrazňuje, že dohoda zachováva právo vlád na reguláciu vo verejnom záujme, napríklad s cieľom chrániť verejné zdravie, spotrebiteľov alebo životné prostredie; upozorňuje, že právo vlád na reguláciu nie je obmedzené na tieto oblasti; zdôrazňuje, že dohoda zaručuje verejným orgánom právo zachovať verejné služby, ako je vzdelávanie, zdravotná starostlivosť a zásobovanie vodou, alebo opätovne znárodniť súkromne poskytované služby;

46. poukazuje na to, že spoločnosti EÚ a Čile budú môcť využívať zlepšený prístup na trhy verejného obstarávania tovaru, služieb a práce na (sub-)ústrednej úrovni; vyzdvihuje prísnejšie požiadavky na transparentnosť; víta skutočnosť, že dohoda umožňuje obstarávateľským subjektom zohľadňovať environmentálne a sociálne aspekty počas celého postupu verejného obstarávania;

47. víta osobitnú kapitolu o MSP, ktoré sa podieľajú na veľkej časti obchodu medzi EÚ a Čile; vyzýva Komisiu, aby pomohla MSP plne využívať príležitosti, ktoré ponúka modernizovaná dohoda, a to aj poskytnutím usmernení pre vyvážajúce a dovážajúce podniky, pokiaľ ide o nové možnosti prístupu na trh, a zabezpečením administratívnej a technickej podpory, zjednodušením postupov a riešením technických prekážok obchodu, ktoré neprimerane ovplyvňujú MSP;

48. zdôrazňuje, že celosvetové úsilie v boji proti zmene klímy si bude vyžadovať rýchly prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov a rýchle vládne opatrenia na postupné ukončenie využívania fosílnych palív, a to aj znížením investícií do fosílnych palív a vyňatím vládnych politík v oblasti klímy z ochrany investícií; zdôrazňuje, že dohoda by mala podporovať medzinárodné úsilie o prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov; naliehavo vyzýva zmluvné strany, aby zabezpečili zosúladenie ustanovení o ochrane investícií s politikami v oblasti životného prostredia, pracovnými právami a ľudskými právami; konštatuje však, že dohoda umožňuje ochranu investícií do fosílnych palív; zdôrazňuje, že Čile má potenciál zohrávať významnú úlohu pri globálnej zelenej a spravodlivej transformácii, ktorá by mala rovnako prospieť rozvoju jeho vlastných priemyselných kapacít; konštatuje, že rozvoj a rozširovanie čilského odvetvia energie z obnoviteľných zdrojov a infraštruktúry si bude vyžadovať rozsiahle udržateľné a predvídateľné investície, a to aj zo strany spoločností z EÚ; v tejto súvislosti sa domnieva, že stratégia Global Gateway by mala umožniť vytváranie spoločných strategických projektov a posilniť budovanie kapacít; v tejto súvislosti víta vytvorenie európskej iniciatívy na rozvoj vodíka z obnoviteľných zdrojov v Čile, ktorá podporí rozvoj tohto strategického priemyslu v krajine a vytváranie pracovných miest a zároveň podnieti vývoz vodíka z obnoviteľných zdrojov do Európy, ako aj do iných častí sveta;

49. zdôrazňuje vedúcu úlohu Čile ako hlavného dodávateľa kritických surovín vrátane tých, ktoré sú nevyhnutné pre zelenú a digitálnu transformáciu, ako sú lítium a meď; oceňuje záväzok čilských partnerov spolupracovať s EÚ v oblasti dodávok kritických surovín, ktoré pomáhajú zvyšovať odolnosť EÚ v odvetviach, ako je energetika, doprava, digitálna infraštruktúra a obrana; zdôrazňuje, že táto vzájomne prospešná dohoda zabezpečí spoločnostiam EÚ nediskriminačný prístup k čilským surovinám, pričom jej cieľom bude ponechať Čile dostatočný politický priestor na vytváranie miestnej pridanej hodnoty prostredníctvom domáceho spracúvania a transformácie surovín; berie na vedomie ustanovenia týkajúce sa dvojakých cien a obmedzení vývozného monopolu; domnieva sa, že EÚ by mala aktívne podporovať Čile v úsilí posunúť sa na vyššiu úroveň hodnotového reťazca; vyjadruje presvedčenie, že ťažba surovín by sa mala uskutočňovať environmentálne a sociálne udržateľným spôsobom a že by mala byť prínosom pre miestne komunity vrátane pôvodných komunít, mala by ich zapájať a mala by v plnej miere dodržiavať ich práva vrátane práva na slobodný, predchádzajúci a informovaný súhlas; víta memorandum o porozumení medzi EÚ a Čile o strategickom partnerstve v oblasti udržateľných hodnotových reťazcov surovín a požaduje jeho urýchlené vykonávanie;

Inštitucionálne ustanovenia

50. považuje za dôležité, aby bol Spoločný parlamentný výbor (ďalej len „SPV“) informovaný o rozhodnutiach a odporúčaniach Spoločnej rady a aby SPV mohol Spoločnej rade predkladať odporúčania týkajúce sa vykonávania dohody; podporuje usporiadanie dvoch schôdzí SPV ročne s cieľom pokračovať v prehlbovaní parlamentných vzťahov medzi oboma stranami;

51. víta inštitucionalizovaný mechanizmus na zapojenie organizácií občianskej spoločnosti do vykonávania dohody a posilnenie domácich poradných skupín; vyzýva Komisiu a čilské orgány, aby zabezpečili aktívne a zmysluplné zapojenie občianskej spoločnosti vrátane MVO, zástupcov pôvodného obyvateľstva, zástupcov podnikov a odborových zväzov do monitorovania vykonávania dohody;

52. vyzýva obe strany, aby vyčlenili dostatočné finančné zdroje a technickú pomoc pre domáce poradné skupiny a umožnili im tak riadne vykonávať svoje úlohy; očakáva úzku spoluprácu medzi EÚ a čilskými domácimi poradnými skupinami;

53. naliehavo žiada obe strany, aby urýchlene zaviedli dohodu v prospech všetkých vrátane MSP a žien;

54. pripomína, že dohoda si bude vyžadovať ratifikáciu na úrovni EÚ aj na úrovni členských štátov, zatiaľ čo dočasná dohoda o obchode, ktorá obsahuje len obchodné a investičné prvky patriace do výlučnej právomoci EÚ, nadobudne platnosť po jej ratifikácii Európskym parlamentom a Radou; zastáva názor, že rozdelenie dohody s cieľom urýchliť ratifikačný proces plne rešpektuje rozdelenie právomocí medzi EÚ a jej členskými štátmi a umožňuje rýchlu ratifikáciu tých častí, ktoré patria do výlučnej právomoci EÚ, pričom sa zachová komplexná povaha dohody;

°
° °

55. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vládam a parlamentom členských štátov a vláde a parlamentu Čilskej republiky.